

**Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. b)**

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Varianta 2

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

I. TÉTEL

(30 punct)

a. a cím és szöveg viszonya

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. Impreszionista cím: metaforikus értelemben ragadja meg az élet és halál problémáját, ami a szövegben a játszótéri képben bontakozik ki; „*Arany tó az égen*” – vizuális kép, metafora; a lét két dimenziójára utal: a „*tó*” a földi létre, míg az „*ég*” a földön túli, égi, transzcendens létre utal; élet–halál ellentéte; párhuzam a természet és az emberi lét elmúlása között; a költeményben megjelenő személyek; a lírai én, a beszélő, aki a halálhoz közel álló helyzetben mutatja be önmagát, és a fiatal lány, a lírai én szemlélődésének tárgya, aki az ifjúság, a játékoság, az élet metaforikus megjelenítése stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

b. a vershelyzet, versbeszéd jellegzetességei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. A vershelyzet konkrét: a játszótéri szemlélődés és a játzó gyermek látványa indítja el a lírai én gondolatait; a versbeszéd személyes, vallomásos jellegű, én-beszéd, közvetlenség, szubjektivitás jellemzi stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

c. a szerkezet jellegzetességei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. A költemény két szerkezeti egységre tagolható: az első szerkezeti egység témája a természet elmúlása; a természeti elemek bölcsessége; a halál ez esetben az élet természetes velejárója, csendes, nyugodt, pihentető; az elfogadás motívuma jelenik meg; a hangulat ebben a szerkezeti egységben bensőséges, kiegyensúlyozott, a teljes belenyugvás, elfogadás jellemző; mondatszerkezet jelentősége: az állító mondatok, illetve az ismétlések, a hangutánzó és hangulatfestő szavak a nyugalom, a megbékélés állapotát érzékeltetik; a második szerkezeti egységben a lírai én elmúlása kerül előtérbe a játszótéri esemény kontextusában; az elmúlás állapotának jellegzetességei: nyugtalanság, félelem, az elkerülhetetlenség érzése; hangulata az első szerkezeti egységgel ellentétes; a mondatszerkezet jelentősége: a kérdő mondatok; dinamikus képek és ígés szerkezetek a nyugtalanság kifejezői; a két szerkezeti egység ellentétben áll egymással: leírás és mozgalmasság ellentéte; a vers zárlatában megjelenő „*sötét*” kifejezés a halált, az elmúlást érzékelteti, a vég elkerülhetetlenségének megfogalmazása stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. a lírai én érzelmeit kifejező poétikai eszközök

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A lírai én érzelmeit az „Ó, élet, élet” felkiáltás, az indulatszó és az ismétlés fejezi ki; ez a verssor a fordulópont a költeményben, érzékelteti, hogy a természet nyugodt és kiegyensúlyozott állapotával szemben a lírai én zaklatottsága kerül előtérbe; a lírai én az életről gondolkodik, és ehhez a meditációhoz a konkrét látvány a játszadozó kislány energikus, életvidám, felszabadult képe; két jelzős szerkezet utal a lírai én állapotára: „vad érzés” illetve „bús érzés” – két érzelm különbségét érzékelteti: a „vad érzés” a gyermekét óvó, féltő, aggódó szülő érzelme, aki feladatának érzi gyermekének biztonságban, egészségben való felnevelését; a második jelzős szerkezet a lírai én saját létállapotára vonatkoztatható, kifejezi, hogy a halál az emberi élet része, és ez noha szomorúsággal, zaklatottsággal tölti el az egyént, mégsem kerülhető el stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

e. a vers impresszionista jegyei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A költemény impresszionista jellegzetességei: a címben található szinesztézia, illetve színhatás; a természeti elemek jelentésképző szerepe, a hangutánzó és hangulatfestő kifejezések, jelzős szerkezetek; ellentét a fény és sötétség között: nap és sötétség, az élet és halál közötti ellentét kifejezője, az első szerkezeti egység leíró jellege, jelzőhalmozás, statikus képei szemben a második szerkezeti egység dinamikus képeivel stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat, helyesírás 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, helyesírás 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás 1 pont.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Minden helyes társítás 1 pontot ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Helyes válaszok:

Évszámok:	Események
1900	Ekkor született Antoine de Saint-Exupéry.
1935	Antoine de Saint-Exupéry és társa, André Prévot repülőgépbalesetet szenvedett a Szaharában.
1943	Először jelent meg <i>A kis herceg</i> .
1946	Először jelent meg Franciaországban <i>A kis herceg</i> .
2021	Jubileumi bélyeget adtak ki.

5 pont

2. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése, a szövegben lévő logikai és tartalmi kapcsolatok, összefüggések felismerése. Rövid válasz megfogalmazása a következő részletből vett információk alapján: „A közösségi oldalak személyre szabott hírfolyamainak özönében, amelyre rázúdul korunk álhírtengere is, az egyes ember annyira saját visszhangkamrájába és szűrőbuborékába kerül, amit képletesen ragadhat meg a külön bolygókon élő emberek képe. A külön tudás- és hiedelemrendszerrel rendelkező egyénekre széttagozódott társadalom emiatt egyre nehezebben találja meg a közös szót, egyre nehezebben érti meg egyik a másikat. Ebben a szétfeljődő világban mégis megtalálhatjuk a közös hangot egymással, amit a könyv már-már elcsépelet mondata fejez ki legtömörebben: »jól csak a szívvel lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.«” Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett

válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **5 pont**

3. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése, Minden azonosított nyelv 1 pontot ér. Lehetséges válaszok: angol, magyar, latin, arameus és otomi indián. **5 pont**

4. Témához való igazodás (a szöveg információira, a megadott szövegrészletre való hivatkozás). **5 pont**

A műismeret (Antoine de Saint-Exupéry: *A kis herceg*) nem elvárás. **5 pont**

Az érvelő szöveg követelményeinek betartása **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

III. TÉTEL **(30 pont)**

a. a választott alkotás műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont**

(pl. **Kosztolányi Dezső: A kulcs** lélektani novella: rövid terjedelmű epikus alkotás, egy szálon futó cselekmény, kevés szereplő, korlátozott tér- és időszerkezet, csattanószerű zárlat; drámai jelleg, tömörség, hiányoznak a hosszú leírások, éles ellentétek; lélektani szempont: a gyermeki lélek kivetülése: félelem, szorongás, kiszolgáltatottság, elidegenedetségek; a labirintus motívuma: bolyongás a hivatalban, az ismeretlen világban; beavatástörténet: a felnőttek világába való belépés, az ártatlan gyermeki lélek találkozása a felnőtt világ könyörtelenségével, a tudatalatti történések jelentősége;

Mikszáth Kálmán: Az a fekete folt romantikus novella realista vonásokkal, lélektani igényességgel: rövid terjedelmű epikus alkotás, egy szálon futó cselekmény, kevés szereplő, csattanószerű zárlat; természetkultusz, a főszereplő jellemének összetettsége, az idilli/harmonikus léthelyzet ellentétben a társadalom álléértékeivel, ember és természet kiegyensúlyozott kapcsolata, az elbeszélés jellegzetességei: a szövegszerűség, a nyitó és záró beszédhelyzet egymáshoz való viszonyának jelentősége, szabad függő beszéd; realista jelleg: falusi környezet, társadalmi viszonyok bemutatása, a főhős lélekábrázolása;

Kosztolányi Dezső: Pacsirta realista-naturalista, lélektani, egzisztenciális regény, társadalmi problémák: a sárszegi világ vidékiessége, reménytelensége, nyomorúsága; lélektaniság: az elfojtás tanának hatása a jellemábrázolásra, a testbeszéd kitüntetett szerepe: a szereplők számára is titok saját lelkük mélyrétege; egzisztenciális problémák: az élethazugság vállalása, a hiteles lét hiánya, a ciklikusságból fakadó kilátástalanságérzet; metonimikus és metaforikus történetalkítás; lineáris történetvezetés: Vajkay család egyetlen hete 13 fejezetben, Pacsirta utazása, hazatérése; fejezetek előtt summázatok; színhely, jelképes jelenetek, tettek, motívumok: Sárszeg, az elmaradott magyar vidék jelképe; színház, Pacsirta levele; az elbeszélő mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású elbeszélő, nézőpontváltás, elbeszélői szólamok, párhuzamos narratívák, elhallgatás, a szereplők egymás nézőpontjából értelmeződnek stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**,

részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**,

részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**,

kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

b. a választott mű stílusjegyei **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont**

(pl. **Kosztolányi Dezső: A kulcs** realista stílus: egyszerű, kisszerű történet; a lélektani motívumok jelentősége; típusszereplő: hétköznapi ember, egy hivatalnok története; szegényes életkörülmények, jelentéktelen, korlátozott léthelyzet, kilátástalanság, valóságosság; téma: a társadalmi helyzet, a szülői tekintély; társadalmi viszonyok bemutatása: pl. Takács István hivatalnok és a főnök közötti viszony: hierarchikus viszony, Takács István alárendelt, megalázkodik főnöke előtt; lélektaniság: a gyermek lelkivilágának, érzelmeinek bemutatása, csalódás, „belépés” a felnőttek könyörtelen, álléértékekre épülő világába; tárgyilagos, tényszerű hangnem, E/3. elbeszélés, az elbeszélő háttérbe húzódik, kívülálló, a gyermek nézőpontja érvényesül;

Mikszáth Kálmán: Az a fekete folt romantikus-realista stílusjegyek; romantikus jegyek: pl. téma: a női erkölcs: Anika erkölcsi bukása, Olej Tamás erkölcsi elbizonytalanodása, bűn és bűnhődés/tett és következmény viszonya; a természet jelentősége: Anika és a bárány sorsának párhuzamos bemutatása, az ártatlanság kifejezője, sorsuk összefonódik; Olej és a természet/állatvilág viszonya: otthonosan érzi magát a természetben, érti és értelmezi a természet

jelzéseit, a természetben hallja felesége megrovó szavait/hangját; a motívumok jelentősége: a fehér–fekete ellentéte: pl. a rossz/gonosz – Anika ártatlansága; a természet ciklikussága, kizöldülése, szemben a fekete folt öröklétével; ellentét a szerkezetben, a motívumok szintjén, a szereplők között; a realista irányzat jellegzetességei: a társadalmi viszonyok bemutatása: Olej Tamás, bacsa, számadó juhász, parasztember, Taláry Pál urat szolgálja, alávetett, engedelmeséggel, elszámolással tartozik; Taláry Pál, arisztokrata, a társadalmi hierarchia csúcsán áll, erkölcsileg azonban alulmarad; környezet: falusi, paraszti világ, jól meghatározott, szokásokra, hagyományra épülő életmód;

Kosztolányi Dezső: *Pacsirta* realista irányzat jellegzetességei, néhol naturalista ábrázolásmód: Pacsirta a társadalom peremére szorult vénkisasszony, csúnya, kirekesztett; a szereplők nem értik vagy félreértik egymást, vállalják a hazugságot, az álcát; a főszereplő lelkivilága tárul fel a regényben: szenvedéstörténetét ismerjük meg, nem képes elfogadni önmagát, de nem képes változtatni sem helyzetén; lélektaniség: elbeszélői magatartás: mindentudó, tárgyilagos, néhol ironikus, pl. második fejezet sírás jelenete, olykor a szereplők nézőpontjába helyezkedik, pl. Pacsirta és a vonaton utazók ellentéte, elhallgatások stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

c. a szülő-gyermek viszony bemutatása

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. **Kosztolányi Dezső: *A kulcs*** Takács István és fia közötti, Pista és anyja közötti viszony; 1. Takács István és Pista közötti viszony: alárendeltség, távolságtartás, elidegenedés jellemzi; a gyermek tiszteli, felnéz apjára, fontos személynek véli, az otthoni beszélgetések alakítják ki apjáról alkotott képét; az apjával való kommunikáció parancsokra épülő, nem valódi: az apa elrendel – a gyermek engedelmeskedik, az apa elmarasztal – a gyermek szégyenkezik, igyekszik felzárkózni és megfelelni a szülői elvárásnak; Takács István nem tiszteli gyermekét, megszólja, megszidja, megalázza kollegái előtt, majd a főnök előtt megdicséri, becézgeti; képmutató szülő, a főnök előtt fia által próbál előnyt szerezni, csalódást okoz fiának, elveszti tekintélyét, ugyanakkor szembesíti a felnőtt világ kiüresedtségével, könnyörtelenségével, sivárságával; beavatástörténet, átmeneti rítus: a szülőkhöz való csalódás, a bálvány borulása út a felnőttek világába; motívumok jelentősége: pl. a kulcs: nem csupán tárgy, hanem jelkép; megnyitja a felnőttek világát Pista előtt; 2. Pista és édesanyja viszonya: szeretetre épülő viszony, azonban viszonyukat az apa iránti tisztelet határozza meg, az anya otthon dolgozik, gyermekét neveli, támogatja férjét, tiszteli őt megterhelő munkája miatt, ezt a tiszteletet megköveteli gyermekétől is;

Mikszáth Kálmán: *Az a fekete folt* Olej Tamás és Anika viszonya: a novella elején harmonikus, kiegyensúlyozott, tiszteletre és szeretetre épülő kapcsolat: Tamás feleségét veszíti el leánya születésekor, gondoskodó szülő, nem tudja egyedül nevelni leányát, de dajkát fogad mellé, csodálja, gyönyörködik fejlődésében, növekedésében, felesége szépségét, talpraesettségét látja benne, gondoskodik jelenéről és jövőjéről is, méltó férjet lát Matyiban számára, hiszen egyazon világból származnak, ugyanolyan értékrenddel rendelkeznek, kineveli számára Matyit, mindent megtanít, amit egy bacsnak tudnia kell, ez a jövőkép megnyugtatja; Anika tiszteli apját, és kedveli Matyit, jövőbelijét látja benne, a háziasszony szerepében jelenik meg, feladata az otthoni munkák elvégzése, a vacsora elkészítése, idilli, harmonikus viszony szülő és gyermek között; a viszony megváltozik, amikor megérkezik Taláry Pál herceg: Anika naiv, hisz a csábító szavainak, elhanyagolja Matyit, ami feltűnik Tamásnak; Tamás ráérez a veszélyre, próbálja elhárítani azt, de elbizonytalanodik, elbukik, és ez Anika örök veszét idézi elő, Tamás úgy érzi, hogy cserbenhagyta leányát, csalódást okozott neki, sorsuk tragikus;

Kosztolányi Dezső: *Pacsirta* gyerek–szülő viszony; házasságuk kudarca, boldogtalanságuk oka vénlányuk csúnyasága, sikertelen élete, emiatt érzett szégyen, tehetetlenség; torzul, elidegenedik kapcsolatuk; átengedik leányuknak a szülő-szerepet: pl. Pacsirta főz, utasítja szüleit, távozása előtt konkrét szabályokat állít fel, a házaspár színlelése, elfojtják igazi érzelmeiket, engedelmeskednek, elfogadják a szabályokat, szerepjátékot vállalnak, mártírszerepbe kényszerülnek; Pacsirta elutazása után a szülők fokozatosan megváltoztatják életüket, társasági életet élnek, újra felismerik az élet szépségét, a társas kapcsolatok értékét; hazaérkezése előtt visszarendeznek mindent, büntudatot éreznek, Vajkay Ákos fájdalmas beismerése: boldogtalanságuk okozója maga Pacsirta, nincs megoldás helyzetükre, tehetetlenek,

vállalják szerepüket; a család szenvedése állandósul, kilátástalan jövőkép jelenik meg, a regény végén a sírás ennek belátását érzékelteti stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. a szereplők jellemábrázolása

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. **Kosztolányi Dezső: A kulcs** főszereplő Pista, tíz éves kisfiú, naiv, játékos, tisztelettel: teljesíti édesanyja kérését, még akkor is, ha félelemmel tölti el a feladat, a Hivatal számára megfoghatatlan, labirintus, Szász bácsi kalauz, segítség, aki célba juttatja, felkészül az apjával való találkozásra, érzi ennek súlyát, megigazítja magát; magatartása az irodában: tisztelettel, meghajol, illedelmesen köszön, türelmesen vár, eltűri apja szidalmait; magatartása a főnökkel szemben: nyitott, bátor, határozott, illedelmesen válaszol a kérdésekre; repülő motívum jelentősége: érzékelteti álmait, elszakadni/kitörni vágyását a megszokott, kilátástalan, sivár életmódból, kreatív gondolkodásmódjának tükrözője; jelleme, magatartása elnyeri a főnök tetszését; apja képmutatása fordulópont Pista számára: szembesül a felnőtt világ alértékeivel, beavatást nyer a felnőttek világába, lelkiileg megtörik, nem képes szavakba önteni csalódottságát, könnyei érzékeltetik lelkiállapotát, az ismétlés jelentősége: „szaladt, szaladt” a menekülés kifejezője; a mesehős archetípusa: szerencsét próbál, ruhája szakadt, szegényes, az épület számára „rengeteg”, akárcsak egy erdő, bolyongás motívuma, a novella végén eltűnik a mesei jelleg, ez érzékelteti a felnőtt világba való megérkezést; a helyszínek jelentősége a szereplő jellemében: út a hivatalba, Pista izgatott/várakozó – a hivatal épülete, apja irodája, Pista megdöbben, nem azt találja, amit várt – út hazafele, csalódottság, az apjáról alkotott kép hamis; Takács István: típusszereplő, hivatalnok, férj és édesapa, a családban: a hierarchia csúcsán áll, tiszteletnek örvend, elismerik munkája nehézségét, megterhelő voltát; a munkahelyen: jelleme kisszerűsége nyilvánul meg, térbeli elhelyezése érzékelteti jelentéktelen voltát: a sarokban egy kisasztal mellett ül, ellentét Takács István és a főnök között, külső tulajdonságok: Takács István „nagy, nagyobb mint a főnök, legalább egy fejjel nagyobb”, külső jellem–belső értékrend ellentéte, képmutató, kétszínű, magatartása, teljesen megváltozik a főnök előtt, nem kíméli fiát a felnőttek világától, könyörtelen viselkedésével fájó tanulságban részesíti őt;

Mikszáth Kálmán: Az a fekete folt Olej Tamás: brezinai bacsa, számadó juhász; értékrendje: Isten, a herceg, a tekintetes vármegye, külső nézőpont: „az erdő vadállatja”, érzéketlen, felesége temetésén nem mutatja ki érzelmeit, látszólag nem bánkódik halála miatt, nem siratja, nem gyászolja meg, belső nézőpont: lelkiileg mélyen megéli felesége halálát; nem érti a társadalom alértékeit, elszigetelődik ezektől, elmékedő jellem, szűkszavúság jellemzi, egyedül neveli fel a leányát, gondját viseli, vigyáz rá, elképzeli jövőjét, tisztességes, erkölcsös embert nevel belőle, harmóniában él a természettel, nem inog meg, tartja magát elveihez, idilli életmód; viszonya Taláry Pállal: kezdetben tiszteli, felismeri benne a hatalmat, majd rálát a herceg szándékaira, próbálja óvni leánya erkölcsi értékét, de meginog, elbizonytalanodik, és hibát követ el; lelkiismeretfurdalása van, érzi, hogy tévedett, helytelenül cselekedett, elárulta, kiszolgáltatta leányát, ezt igazolja felesége számonkérő hangja; hazarohan, azonban elkésik, sorsában a bűn és bűnhődés motívuma érvényesül, elpusztítja a bárányokat, felégeti az akolt; Anika: serdülőkorban levő fiatal lány, naiv, gyermeket, tisztában van szépségével, hisz Taláry Pál csábító szavainak; sorsa párhuzamban áll a bárány sorsával: együtt születnek, egymás mellé kerülnek újszülötként, együtt nevelkednek, Olej erős érzelmeiket táplál mindkettőjük iránt; a bárány a lány ártatlanságát, erkölcsi tisztaságát fejezi ki; Anika erkölcsi bukása maga után vonja a bárány pusztulását, halálát; Taláry Pál: elnagyolt jellemrajz, a hatalmat jelképezi, könnyelmű, kéjsóvár, alértékeket képvisel, a társadalom, a nagyváros erkölcstelensége jellemzi, felszínes, nincsenek mély lelki értékei, fölényes, ugyanakkor ravasz, jól játszik a szavakkal, csapdába ejti Olej Tamást, gátlástalan, önző;

Kosztolányi Dezső: Pacsirta 35 éves, csúnya, a társadalom peremére szorult vénlány, elszigetelődik a külvilágtól, bezárkózik, családjába, szüleibe kapaszkodik, átveszi a család irányítását; a szereplő neve: becenév, gyermekkori énjére utal, akkori jellemére emlékeztet, szüleitől kapta „nagyon régen, mikor még énekelt”, boldogságot, az élet szeretetét, örömét fejezi ki; ellentét a név jelentése és annak viselője között, a történet jelenében metaforikus értelmű: a madár nem a szabadságot, boldogságot, hanem a rabságot, boldogtalanságot jelenti; a tarkói társaságban való magatartása: visszahúzódott, eltávolodik a vendégektől, nem találja helyét a társaságban, elesett, inkább elmenekülne, értékrendje ellentétes a Thurzó leányokéval, nem érti

öket, kirívónak, túlságosan modernnek, szabadosnak ítéli meg őket; vidéki vendégeskedése a család kétségbeesett próbálkozása, hogy kiszakadjon bezártságából, társaságba kerüljön, ismerkedjen, de csúnyasága, viselkedése még a kiszemelt özvegyembert is elriasztja; ő maga is kényelmetlenül érzi magát a családi társaságban, de ezt is rutinosan leplezi szülei előtt; Pacsirta szülei: Vajkay Ákos és Bozsó Antónia, nagymúltú családok leszármazottai; Ákos levéltárosként dolgozott, a múlt ismerője, megszállott kutató, feleségével együtt szülői szerepben jelennek meg, életük feladata Pacsirta csúnyaságát elrejtteni, megóvni őt a külvilágtól; Pacsirta távozása után ismét házastársakként néznek egymásra, felfedezik kapcsolatuk értékeit, felszabadulnak, fiatalkori életüket élik újra, társaságba járnak; a testtartás jellemábrázoló szerepe: a testtartás jelentősége: pl. térköztartás, Vajkay távolságtartása, előresietése, ne kelljen leányával együtt lépnie, a szégyen kifejezése; testtartás: „*úgy ment mintha terhet viselne*”, a sors miatti súly, teher, az adott lét nehézségének, elviselhetetlenségének érzékeltetése; magatartása megváltozik Pacsirta hiányában, nyitnak a társadalom fele, szórakoznak, felismerik az élet szépségét, boldogságát, mély és fájdalmas beismerésre jutnak, ennek kimondója Ákos, ugyanakkor tovább vállalja a szerepét, a leányát védelmező, őt támogató apa szerepet stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat 5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.